

ÇEVRE BİLİNÇLENDİRME VE ATIK YÖNETİMİ EĞİTİMİ EL KİTAPÇIĞI

2026

ÇEVRE NEDİR?

İçinde bulunduğumuz canlı, cansız tüm varlıkların birbirleri ile ilişki içerisinde bulunduğu ortamdır.

ÇEVRE KİRLİLİĞİ NEDİR?

Çevrenin doğal olmayan bir şekilde insan eliyle bozulmasıdır.

ÇEVRE KİRLİLİĞİ ÇEŞİTLERİ NELERDİR?

1. Hava Kirliliği
2. Su Kirliliği
3. Gürültü Kirliliği
4. Toprak Kirliliği

ATIK NEDİR?

Kullanım ömrünü tamamlamış her türlü malzemedir. Atıklar, tehlikeli ve tehlikesiz atık olmak üzere 2 ye ayrılır.

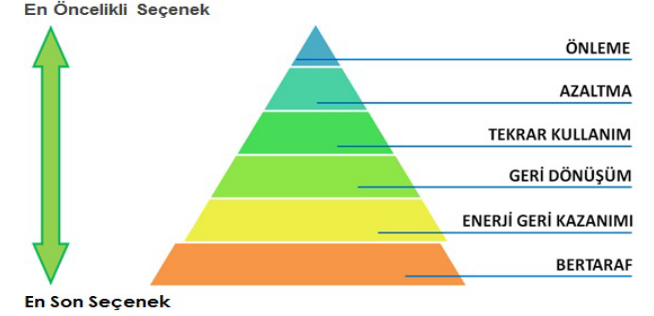
TEHLİKELİ ATIKLAR:

1. Aküler ve piller
2. Boş kimyasal bidonları
3. Eldiven ve üstübe bezler
4. Kişisel koruyucu donanımları
5. Flüoresanlar
6. Yağlar
7. Bitkisel Atık yağlar
8. Kimyasallar
9. Boş tüpler, boş basınçlı kutular
10. Elektrik ve elektronik atıklar, atık kablolar
11. Tıbbi atıklar vb.

TEHLİKESİZ ATIKLAR:

1. Metaller
2. Plastikler
3. Cam
4. Hafriyat atığı
5. Evsel atık
6. Kağıt karton atık vb.

ATIK YÖNETİMİ

Hava Kirliliği

Hava kirliliği, havanın doğal bileşiminin çeşitli nedenlerle değişmesi, havada katı, sıvı ve gaz şeklindeki yabancı maddelerin insan sağlığına, canlı hayatına, ekolojik dengeye ve eşyalara zararlı olabilecek derişim ve sürede bulunmasıdır.

Su Kirliliği

Su kirliliği; göl, nehir, okyanus, deniz ve yeraltı suları gibi su barındıran havzalarda görülen kirliliğe verilen genel addır.

Gürültü Kirliliği

Gürültü kirliliği veya diğer adıyla ses kirliliği, insan veya hayvan yaşamını olumsuz etkileyen, dengesini bozan her türlü insan, hayvan ya da makine kaynaklı ses oluşumudur. Gürültü kirliliğinin en yaygın biçimlerinden biri, özellikle motorlu araçların neden olduğu kirliliktir.

Toprak Kirliliği

Toprak kirliliğini tanımlayacak olursak, insanların toprağa bıraktıkları etkileri sonucunda, toprağın biyolojik, jeolojik, fiziksel ve kimyasal yapısının bozulmasıdır.

Tıbbi Atıklar

Sağlık Hizmetlerinden Kaynaklanan Özel İşlem Gerektiren **Enfeksiyon, Patojenik Ve Kesici Delici** Atıklardır.

- Mikrobiyolojik atıklar
- Kanla temas etmiş nesneler
- Kullanım ömrü dolmuş ilaçlar
- Enjektör iğnesi
- İğne içeren diğer kesicileri vb atıkları kapsamaktadır.

Yırtılmaya, delinmeye, patlamaya dayanıklı, su geçirmez.Kırmızı renkli, plastik, üzerinde “**Uluslararası Biyotehlike**” amblemi ile “**DİKKAT TIBBİ ATIK**” ibaresi olan torba ve “**DİKKAT! KESİCİ ve DELİCİ TIBBİ ATIK**” ibaresi taşıyan plastik veya aynı özelliklere sahip lamine kartondan yapılmış kutu veya konteynerler içinde toplanır.

Bu biriktirme kapları, en fazla ¾ oranında doldurulur, ağızları kapatılır ve kırmızı plastik torbalara konur. Kesici-delici atık kapları dolduktan sonra kesinlikle sıkıştırılmaz, açılmaz, boşaltılmaz ve geri kazanılmaz.

Ayrı Biriktirilen Tıbbi Atıkların çöpe atılması yasak olup ilgili Lisanslı Firmalara verilerek bertarafı sağlanmalıdır.

Bitkisel Atık Yağlar

Lokanta, fastfood, yemekhane, hazır yemek fabrikaları, otel, hastane, gıda endüstrisi ve evlerde bitkisel yağların kullanılması sonucu bitkisel atık yağlar oluşmaktadır. Kullanılmış bitkisel atık yağlar atık su kirliliğinin %25'ini oluşturmaktadır. **Bir litre atık yağın lavabolardan dökülmesi, bir milyon litre içme suyunu kullanılamaz hale getirmekte ve yüzey sularında yaşayan canlı hayatını tehlikeye sokmakta, lavabolara dökülen atık yağlar iletim sistemlerinde birikerek boru kesitlerini daraltmakta ve kanalizasyon sistemlerinde tıkanmalara sebep olmaktadır.**

Bu nedenle bitkisel atık yağların Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği gereğince; doğrudan alıcı ortama verilmesi yasaktır. Bu yağlar sızdırmaz kaplarda ayrı olarak biriktirilmeli, lisanslı firmalara teslim edilerek taşınması ve geri kazanımı sağlanmalıdır.

Tehlikeli Atıklar

Çevre ve insan için tehlike arz eden yanıcı, yakıcı, kanserojen, patlayıcı, tahriş edici ve zehirli atıkların tümüdür.

Diğer atıklardan ayrı olarak biriktirilmesi gereken Tehlikeli Atıkların çöpe atılması yasak olup ilgili Lisanslı Firmalara verilerek bertarafı sağlanmalıdır.

Kullanım ömrünü tamamlamış **piller, bataryalar ve akümülatörler** tüketici tarafından ayrı kaplarda biriktirilmeli ve pil toplama kutularında biriktirilerek TAP TAŞINABİLİR PİL ÜRETİCİLERİ ve İTHALATÇILARI DERNEĞİ' ne gönderilerek bertarafı sağlanmalıdır.

Evsel Atıklar

Evsel katı atık (çöp): Konutlardan atılan, tehlikeli ve zararlı katı atık kavramına girmeyen, bahçe, park ve piknik alanları gibi yerlerden gelen katı atıklardır (Örneğin; yiyecek atıkları). Bu atıklar, görünüş, koku, toz, sızıdırma ve benzeri faktörler yönünden çevreyi kirliletmeyecek şekilde toplanmalı ve bağlı bulunduğu belediyeye ait çöp toplama araçlarıyla alınarak düzenli katı atık depolama sahasına verilmesi sağlanmalıdır.

Ambalaj Atıklar

Plastik, Metal, Cam, Kağıt-Karton, Kompozit ve benzeri malzemelerden yapılmış bütün ambalajlar (**Tehlikeli, tıbbi, tehlikeli kimyasal maddelerle kontamine olmuş ambalajlar hariç**) çöplerden ve diğer atıklardan ayrı olarak toplanarak Ambalaj Atıkları Toplama Kafesleri veya Kutularında biriktirilip, ilgili belediyenin belirlemiş olduğu toplama sistemine verilmeli ve geri dönüşümü sağlanmalıdır.

